

Робоча зустріч з учасниками ринку небанківських фінансових послуг

**Вимоги в сфері ПВК/ФТ до суб'єктів первинного
фінансового моніторингу, державне регулювання і
нагляд за діяльністю яких здійснює
Національний банк України**

Національний банк України
Департамент фінансового моніторингу

м. Київ, 2025 рік

ЗАКОНОДАВСТВО

набрав
чинності
28.04.2020

Закон України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”

- основний закон, який регулює правовідносини у сфері запобігання та протидії
- визначає завдання, обов'язки та права суб'єкта первинного фінансового моніторингу

діє з
30.07.2020

Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107 (зі змінами)

- регламентує порядок здійснення небанківськими фінансовими установами як суб'єктами первинного фінансового моніторингу заходів на виконання вимог Закону про ПВК/ФТ

діє з
01.07.2020

Положення про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду у сфері реалізації спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.06.2020 № 90 (зі змінами)

- визначає порядок проведення Національним банком планових, позапланових виїзних перевірок та безвиїзного нагляду з питань дотримання установою вимог законодавства

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ СПФМ

Установа як СПФМ в рамках організації внутрішньої системи ПВК/ФТ зобов'язана:

Первинний фінансовий моніторинг – сукупність заходів, які вживаються суб'єктами первинного фінансового моніторингу і спрямовані на виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії

ОСНОВНІ ВИМОГИ ПОЛОЖЕННЯ № 107 ЩОДО ДОКУМЕНТУВАННЯ

Установа зобов'язана документувати:

дії працівників та події, що стосуються виконання установою обов'язків СПФМ

факти проведення навчальних заходів працівників, зміст таких заходів

проведення належної перевірки клієнта та прийняті рішення в спосіб, що дасть змогу продемонструвати їх належне здійснення та обґрунтованість

процес застосування ризик-орієнтованого підходу, прийняті рішення під час застосування ризик-орієнтованого підходу та їх обґрунтованість

вжиті заходи щодо спростування/підтвердження підозр під час здійснення аналізу фінансових операцій клієнтів

результати оцінки/переоцінки ризиків, у тому числі притаманних діяльності установи

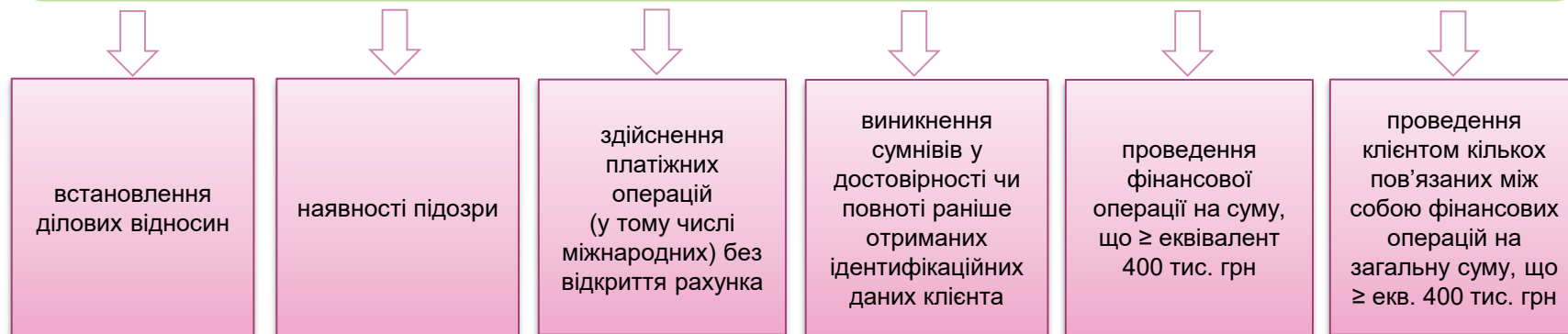
результати перевірки наявності у відповідального працівника бездоганної ділової репутації та про його відповідність кваліфікаційним вимогам, установленим Положенням 107

порядок використання системи автоматизації процесів фінансового моніторингу*

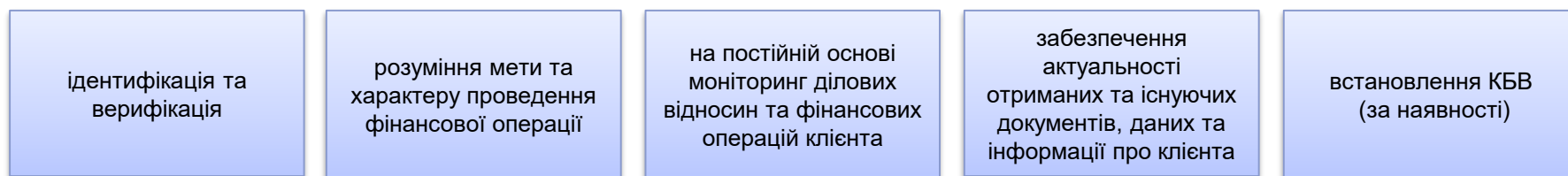
порядок здійснення заходів, що забезпечують можливість замороження установою активів терористів

НАЛЕЖНА ПЕРЕВІРКА КЛІЄНТА

**Установа
здійснює належну перевірку клієнта у випадках**

Належна перевірка клієнта

ВІДДАЛЕНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА ВЕРИФІКАЦІЯ

Установи можуть здійснювати віддалену ідентифікацію, верифікацію клієнта виключно в порядку, визначеному в Положенні № 107

ВЕРИФІКАЦІЯ ПІД ЧАС ОСОБИСТОЇ ПРИСУТНОСТІ ОСОБИ

Документування факту особистої присутності фізичної особи під час здійснення верифікації

паперові копії з оригіналу ідентифікаційного документа, які засвідчуються підписами уповноваженого працівника установи та фізичної особи - власника документа як такі, що відповідають оригіналу

виготовлення електронних копій з оригіналу ідентифікаційного документа, а також здійснення фотофіксації особи з власним ідентифікаційним документом

зчитування ідентифікаційних даних із безконтактного електронного носія, імплантованого до ID-картки та збереження протоколу фіксації факту введення особою ПІН1 або фотофіксація особи з власним ідентифікаційним документом

отримання е-паспорта / е-паспорта для виїзду за кордон, завіреного кваліфікованою електронною печаткою ДП "ДІЯ" з відповідною кваліфікованою електронною позначкою часу, що відповідатиме даті здійснення установою верифікації особи

РЕЗИДЕНТНІСТЬ, ГРОМАДЯНСТВО

ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ ПРО ПВК/ФТ

Вимоги щодо інформації про кінцевих бенефіціарних власників та структуру власності

*Закон № 2571-IX
від 06.09.2022*

Повернення безстрокового статусу політично значущих осіб

*Закон № 3419-IX
від 17.10.2023*

Нові критерії високого ризику клієнтів,
нова ознака порогових операцій

*Закон № 2736-IX
від 04.11.2022*

Надання додаткової інформації на запит СУО

*Закон № 2736-IX
від 04.11.2022*

Заборона обіймати посаду керівників, відповідального працівника та інших працівників особам, що мають громадянство держави, що здійснює збройну агресію

*Закон № 2736-IX
від 04.11.2022*

ЗМІНИ ДО ПОЛОЖЕННЯ № 107

Вимоги щодо належного застосування ризик-орієнтованого підходу до встановлення ділових відносин/під час обслуговування клієнтів, які є PEPs

*Постанова Правління НБУ
від 05.09.2023 № 108*

Вимоги щодо порядку прийняття рішення щодо припинення вжиття заходів, визначених у пунктах 2-4 частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, щодо PEPs

*Постанова Правління НБУ
29.12.2023 № 198*

Вимоги щодо перевірки інформації про виконання (припинення виконання) національним PEP визначних публічних функцій

*Постанова Правління НБУ
29.12.2023 № 198*

Вимоги щодо виявлення розбіжностей у структурі власності/інформації про КБВ клієнта та надання повідомлення про такі розбіжності держателю ЄДР

*Постанова Правління НБУ
05.10.2024 № 121*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

**Втрата чинності
з 01.01.2025**

Постанова Правління Національного банку України від 23.03.2022 № 60
“Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду у сфері реалізації спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану” (зі змінами)

**Набрання чинності
з 01.01.2025**

Положення про порядок організації виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду у сфері реалізації спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану, затверджене постановою Правління Національного банку України від 20.12.2024 № 153

Лист Національного банку від 26.09.2023 № 25-0005/71150

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Кош ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutaska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

Асоціації фінансових установ
(згідно з переліком)
Фінансові установи
(згідно з переліком)

Про надання роз'яснень та рекомендацій
з питань фінансового моніторингу

Національний банк України (далі – Національний банк), керуючись частиною восьмою статті 18 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон), з огляду на питання учасників фінансового ринку, а також з урахуванням виявлених під час здійснення нагляду непоодиноких випадків недотримання вимог законодавства України у сфері ПБК/ФТ¹ надає роз'яснення та рекомендації з питань фінансового моніторингу.

1. Стосовно проведення повторної ідентифікації, верифікації клієнта/представника клієнта.

Відповідно до пункту 31 частини першої статті 1 Закону клієнтом є, зокрема, особа, яка звертається за наданням послуг до суб'єкта первинного фінансового моніторингу, користується послугами суб'єкта первинного фінансового моніторингу.

Згідно з частиною четвертою статті 11 Закону належна перевірка клієнта (далі – НПК) здійснюється, зокрема в разі:
встановлення ділових відносин;
наявності підозри;

проведення разової фінансової операції без встановлення ділових відносин з клієнтами, якщо сума фінансової операції дорівнює або перевищує суму, визначену частиною першою статті 20 Закону.

Згідно з визначенням, наведеним у пункті 19 частини першої статті 1 Закону, діловими відносинами є відносини між клієнтом та суб'єктом

¹ ПБК/ФТ – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000008B1B0000466A0000
Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

25-0005/71150
від 26.09.2023 18:06

Роз'яснення та рекомендації

з питань здійснення фінансового моніторингу

- ✓ щодо проведення повторної ідентифікації, верифікації клієнта/представника клієнта
- ✓ щодо забезпечення актуальності отриманих та наявних документів, даних та інформації про клієнта

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Notice_26092023_71150

Лист Національного банку від 30.12.2023 № 25-0005/97009

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

Небанківським фінансовим установам
(за списком)
Всеукраїнська Асоціація Фінансових
Компаній
Асоціація Фінансових Інституцій
Асоціація "Небанківські фінансові
установи"
Всеукраїнська асоціація ломбардів
Об'єднання учасників фінансового ринку
Всеукраїнська асоціація сертифікованих
працівників фінансового моніторингу

Про надання рекомендацій

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до статті 2 Закону України "Про Національний банк України" (далі – Закон про Національний банк) є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Національний банк згідно з пунктом 30 статті 7 Закону про Національний банк здійснює державне регулювання та нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, зокрема, за фінансовими установами, реєстрацію чи ліцензування діяльності яких здійснює Національний банк.

Також Національний банк відповідно до пункту 34¹ статті 7 Закону про Національний банк здійснює нагляд за додержанням банками, іншими фінансовими установами, особами, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, та колекторськими компаніями

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігоревич
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B11B0000466A0000
Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005-97009
від 30.12.2023 20:39

Рекомендації

стосовно заходів з метою мінімізації ризиків та унеможливлення проведення через установи ризикових операцій

- ✓ критерії нехарактерної / нетипової поведінки позичальників
- ✓ рекомендації щодо особливостей проведення оцінки позичальника з метою прийняття рішення про видачу позики / кредиту
- ✓ право та обов'язок відмови від укладення договору про надання позики / кредиту
- ✓ інші вимоги законодавства у сфері фінансового моніторингу з урахуванням специфіки діяльності таких установ

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Notice_30122023_97009

Лист Національного банку від 31.08.2024 № P/25-0005/66138

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

Банкам України
Незалежна асоціація банків
України
Асоціація українських банків
Асоціації фінансових установ
(згідно з переліком)
Фінансовим установам
(згідно з переліком)

Роз'яснення та рекомендації
щодо застосування ризик-орієнтованого
підходу до політично значущих осіб

Національний банк України (далі – Національний банк), керуючись частиною восьмою статті 18 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон про ПВК/ФТ), статтею 66 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, за результатами перевірок окремих банків та небанківських фінансових установ щодо заходів, пов'язаних з клієнтами, які (або кінцевими бенефіціарними власниками яких) є політично значущими особами, членами їх сімей та особами, пов'язаними з політично значущими особами (далі – PEPs), у доповнення до листів від 06.02.2024 № 25-0005/9103, 06.07.2023 № 25-0007/48533 та від 08.07.2024 № 25-0007/52018 надає рекомендації та роз'яснення щодо застосування ризик-орієнтованого підходу до PEPs та приклади практичної реалізації цих заходів.

1. Роль організації внутрішньої системи фінансового моніторингу, включаючи корпоративне управління (для банків) та навчання, у забезпеченні застосування належного ризик-орієнтованого підходу до PEPs.

Наглядова рада банку (далі – Рада) та керівництво банку відіграють вирішальну роль в організації побудови системи фінансового моніторингу та ефективного контролю у процесі виконання функцій суб'єктом первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ), у тому числі у процесі встановлення

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000
Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

P/25-0005/66138
від 31.08.2024 13:33

Роз'яснення та рекомендації

щодо застосування ризик-орієнтованого підходу до політично значущих осіб (далі – PEP)

- ✓ роль організації внутрішньої системи фінансового моніторингу, у тому числі аудиту, та навчання у забезпеченні застосування належного ризик-орієнтованого підходу до PEP
- ✓ приклади практичної реалізації заходів, пов'язаних з PEP, виявлені Національним банком під час здійснення нагляду
- ✓ рекомендації Національного банку щодо удосконалення внутрішніх систем ПВК/ФТ, посилення внутрішнього контролю та підвищення ефективності управління ризиками, пов'язаними з PEP та клієнтами з високим рівнем ризику.

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Notice_31082024_66138

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Офіційне Інтернет-представництво Національного банку:

Методологічні матеріали

- **Листи-роз'яснення, матеріали семінарів та презентації з фінансового моніторингу**

- <https://bank.gov.ua/ua/news/all/seminari-ta-prezentatsiyi-z-finansovogo-monitoringu>

- **Питання та відповіді**

- https://bank.gov.ua/ua/supervision/monitoring/faq#fm_qa2

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

СЛАВА УКРАЇНІ!